

Asia: LVM/417/03/2013

Hallituksen esitysluonnos tieliikennelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetushallitus kannattaa tieliikennelainsäädännön uudistamista vastaamaan muuttuneita liikenneolosuhteita ja yksittäisten säännösten määrän vähentämistä ja selkeyttämistä. Tavoitteet vähentää byrokratiaa ja lisätä tienkäyttäjien omaa vastuullisuutta liikenneturvallisuudesta, liikenteen sujuvuudesta ja ympäristöstä ovat myös kannatettavia. Tienkäyttäjien oman vastuun lisääminen kasvattaa liikennekasvatuksen ja -valistuksen tärkeyttä kaikilla kouluasteilla sekä varhaiskasvatuksessa

Lasten ja nuorten turvallisuus liikenteessä

Opetushallituksen näkemyksen mukaan lainsäädännön uudistamisessa näyttää toteutuvan hyvin lasten ja nuorten turvallisuuteen liikenteessä tähtäävät tavoitteet. Turvallinen liikkuminen ja koulutuksen saavutettavuus sujuvilla liikenneyhteyksillä ovat ensisijaisen tärkeitä asioita tieliikenteen lainsäädännön kehittämisessä. Koululaisten ja opiskelijoiden liikkumisen turvaaminen tulee olla lainsäädännössä keskeisellä sijalla.

Sääntöjen tekeminen tienkäyttäjille ymmärrettävämmiksi ja selkeämmiksi edesauttaa liikenteen turvallisuutta erityisesti erilaisissa kohtaamistilanteissa, kuten jalankulkijoiden, pyöräilijöiden sekä ajoneuvojen kohtaamisissa. Myös pyöräilyn lisäämiseen tähtäävät uudistukset ovat kannatettavia. Tiemerkinä ”pyörätien jatke”, polkupyöräopastimen ulkonäön muuttaminen siten, että sen valoaukossa näkyy polkupyöräsymboli ja pyöräkatu-merkin tuominen uutena liikennemerkinä ovat kannatettavia uudistuksia.

Koska säädöksissä on useita kohtia, jotka muuttavat nykyistä tilannetta, tulee merkittävien säännösten muuttumisesta tiedottaa riittävästi. Esimerkiksi pyöräilyn määrittelyn muuttuminen

osaksi ajoneuvoliikennettä on merkittävä muutos, joka tuo ilman ajokorttivaatimusta toteutettavalle liikenteen muodolle uusia velvollisuuksia.

Suojatietä ja sen määritelmää ehdotetaan uudistettavaksi. Suojatie olisi sekä liikennemerkillä että tiemerkinnällä tielle merkitty alue. Suojatien entistä selkeämpi merkitseminen parantaa suojatien havaittavuutta kaikkien tienkäyttäjien kannalta, mikä on kannatettavaa. Lisäksi Opetushallitus ehdottaa hyödynnettäväksi jalankulkijan ja pyöräilijän liiketunnistukseen perustuvia varoitusvaloja/valaistusta suojateiden yhteyteen.

Polkupyöräilyn lisääntyttä ja niiden nopeuksien kasvettua paine pyöräilyyn liittyvien säännösten selkeyttämiselle on ollut jo jonkin aikaa ilmeinen. Hallituksen esityksessä on luovuttu jalankulun ja pyöräilyn yhdistävästä käsitteestä ”kevyt liikenne”. Jalankulku ja nykymuotoinen pyöräily ovat kaksi toisistaan selvästi eroavaa liikennemuotoa. Hallituksen esityksessä pyöräily on määritelty osaksi ajoneuvoliikennettä ja pyöräilyä koskevat liikennesäännöt on sijoitettu ajoneuvoliikenteen liikennesääntöjen joukkoon.

Polkupyöräilijän olisi kohdatessaan tai ohittaessaan jalankulkijaa annettava tälle turvallinen tila tiellä. Säännös turvaisi jalankulkijan liikkumista erityisesti silloin, kun polkupyöräilijät ja jalankulkijat liikkuvat samassa tilassa. Tämä vaatimus on esitetty selkeästi 5 §:n 2 momentissa. Sen sijaan seuraavassa momentissa kuvatusa varovaisuusvelvollisuudesta, joka sisältää mm. koululaiskuljetusautoa ja lasta kohtaan osoitettavan varovaisuuden, ei suoraan ilmene se, että vaatimus koskee myös pyöräilijää. Tämä ei sellaisenaan täytä pyrkimystä selkeämmästä lainsäädännöstä ja kuitenkin esimerkiksi pyöräileviä lapsia kohtaan osoitettava varovaisuus olisi tärkeää myös pyöräillessä.

Jalankulkijoiden osalta on kannatettavaa, että lakiin on kirjoitettu velvoite ajoradan ylittämisestä suojatietä kulkiessa tai ali- tai ylikulkua käyttäen, jos sellainen on lähellä.

Opetushallitus ehdottaa vielä harkittavaksi, voisiko laissa kuitenkin säätää pyöräilijälle velvollisuus käyttää suojakypärää ja jalankulkijalle velvollisuus käyttää pimeässä heijastinta siitakin huolimatta, että näiden käyttöä ei pystyvä riittävästi valvomaan.

Opetushallitus kannattaa ajoneuvojen turvallisuuskehityksestä huolimatta, että koululaiskuljetusten nopeusrajoitus on 80 kilometriä tunnissa. Opetushallitus pitää kannettavana, että koululaiskuljetukset merkitään edelleen selkeästi, jotta ne erottuvat muusta liikenteestä.

Kuljettajien koulutukseen ja liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita

Hallituksen esityksessä on säännöksiä, jotka ovat omiaan lisäämään kuljetustehtävien turvallisuutta, erityisesti jakeluliikenteen osalta. Tämä on tärkeää ja kannatettavaa kuljettajien koulutuksen sekä liikenteen yhteydessä tehtävän työn turvallisuuden kannalta.

Kannatettavia säännöskohtia ovat mm. pyrkimykset eriyttää jakeluliikenne ajallisesti ja tilallisesti muusta liikenteestä sekä se, että tiemerkinä pyörätien jatke merkittäisiin vain silloin, kun autoilija olisi väistämisvelvollinen liikennemerkkin perusteella tai liikennevalo-ohjatussa ylityksessä. Muutos lisäisi väistämissäännön ymmärrettävyyttä ja siten liikenneturvallisuutta.

Kuorman kiinnittämistä ja varmistamista koskevien säännösten selkeyttäminen tulkinnanvaraisten säännösten osalta on kannatettavaa.

Hallituksen esityksessä suunnitellaan talvirenkaiden käyttövelvollisuuteen sään tai kelin mukaista joustoa, jolloin kesärenkaita voisi käyttää myös talvikuukausina. Keliolosuhteet muuttuvat Suomessa hyvinkin nopeasti. Tämä saattaa vaarantaa kuljetusalan ammattitehtävien opiskelijan sekä työntekijän turvallisuutta, joihin kuuluu liikenteessä liikkuminen työnantajan ajoneuvolla.

Erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan kelpoisuus

Opetushallitus esittää ehdotettua lakia täydennettäväksi siten, että siinä huomioidaan myös toisessa EU-maassa hankittuun ammattipätevyyteen liittyvä tunnustamismenettely ja toimivaltaisen viranomaisen määrittely. Opetushallitus ehdottaa lakiin lisättäväksi säännöksen siitä, että Liikenteen turvallisuusvirasto päättää ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tuottamasta oikeudesta toimia erikoiskuljetusten liikenteenohjaajana Suomessa.

Perusteluna ehdotukselle on se, että ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY (ns. ammattipätevyysdirektiivi) määrittää menettelytavat, joiden mukaisesti jäsenvaltion on tunnustettava unionin kansalaisen toisessa jäsenvaltiossa hankkima ammattipätevyys, kun vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään säännellyn ammatin harjoittamiseksi tiettyä ammattipätevyyttä.

Ammattipätevyysdirektiivi on Suomessa toimeenpantu mm. säätämällä laki ammattipätevyyden tunnustamisesta (1384/2015).

Ammattipätevyysdirektiivin kansallisen täytäntöönpanon yhtenä lähtökohtana on ollut, että ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaavaksi viranomaiseksi tulee säätää tiettyä ammattia koskevassa erityislainsäädännössä se ammatin sääntelystä vastaavan hallinnonalan viranomainen, jolla on riittävä asiantuntemus ammattitoiminnan sisällöstä. Lakiehdotuksen 66 §:ssä tarkoitettu

erikoiskuljetusten liikenteenohjaajan tehtävä voidaan katsoa ammattipätevyysdirektiivissä tarkoitetuksi säännellyksi ammatiksi. Opetushallitus pitää tarkoituksenmukaisena, että toimivalta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan säänneltyjen ammattien kohdalla ulkomailla suorittaneiden osalta on Liikenteen turvallisuusvirastossa.

Lisäksi Opetushallitus toteaa, että edellä mainitun ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) avoimuutta koskeva 59 artikla velvoittaa jäsenvaltiot pitämään säänneltyjä ammattejaan koskevat tiedot ajan tasalla komission ylläpitämässä säänneltyjen ammattien tietokannassa (<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/>) ja ilmoittamaan kaikki muutokset komissiolle ilman viivettä.

Lahtinen Matti
Opetushallitus

Vanttaja Ulla
Opetushallitus